

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร.อิสสระ นิตินันท์ประภาส ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๔/๒๕๕๕

วันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้มีคำสั่งยุบพรรคประชาชน

ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ^(๑) โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

คำร้องดังกล่าวมีใจความ ดังนี้

๑. คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองได้อนุมัติเงินสนับสนุนพรรคการเมืองตามโครงการและแผนงานของพรรคการเมืองที่ขอรับการสนับสนุนเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๕๓ จำนวน ๒๕ พรรคการเมือง ๑๕๑ โครงการ เป็นเงิน ๒๑๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท และเงินสนับสนุนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายค่านายหน้าและค่าสาธารณูปโภคและด้านอื่น ๆ จำนวน ๒๓ พรรค เป็นเงิน ๔๓,๒๐๐,๐๐๐ บาท โดยพรรคประชาชนได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามโครงการและแผนงานของพรรคประชาชนที่ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง จำนวน ๓ โครงการ เป็นเงิน ๑,๓๐๗,๕๐๐ บาท

๒. พรรคประชาชนได้ขอเบิกเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองเพื่อดำเนินงานตามโครงการและแผนงาน จำนวน ๑ ครั้ง ตามหนังสือของพรรคประชาชน ที่ ๑๐/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๓ และได้รับเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไปแล้ว จำนวน ๘๑๒,๕๗๕ บาท

๓. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือแจ้งให้พรรคประชาชนทราบว่า คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ได้มีมติให้ชะลอการเบิกเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๕๓ ไว้ก่อนจนกว่าการสอบสวนกรณีร้องเรียนการดำเนินกิจการของพรรคประชาชนไม่ถูกต้องตามกฎหมายได้ข้อยุติ

(๑) หนังสือคำสั่งคำร้องที่ ลต ๐๐๐๔/๖๕๕ ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๕

๔. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือแจ้งให้พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ทราบว่าจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ตามนัยมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

๕. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๒ กำหนดให้พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป

๖. เมื่อพ้นกำหนดเวลาที่พรรคการเมืองซึ่งได้รับเงินสนับสนุนยื่นรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ปรากฏว่า พรรคประชาชนไม่ยื่นรายงานดังกล่าวต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๗. การไม่ยื่นรายงานตามข้อ ๖ เป็นการไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๖๒ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงมีเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ดังนั้น นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาชนตามมาตรา ๖๕ วรรคสองของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

ในเบื้องต้น จะพิจารณาว่า เรื่องตามคำร้องดังกล่าวอยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ หรือไม่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ บัญญัติไว้ดังนี้

“พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง

(๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

(๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕

(๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

๑๗๙”

พิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองดังกล่าวข้างต้นอยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕^(๒)

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องดังกล่าวไว้พิจารณาวินิจฉัย และได้ส่งสำเนาคำร้องของผู้ร้องให้พรรคประชาชนผู้ถูกร้องทราบและชี้แจง โดยส่งทางไปรษณีย์ตอบรับไปยังที่ทำการพรรคตามที่อยู่ที่ได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง แต่ไม่มีผู้รับ ศาลรัฐธรรมนูญจึงได้ส่งเอกสารดังกล่าวโดยทางไปรษณีย์ไปยังที่อยู่ของหัวหน้าพรรคประชาชนอีกครั้งหนึ่ง ปรากฏว่า ผู้ลงนามรับเอกสารเป็นคณานของเจ้าของบ้าน เมื่อครบกำหนดเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ผู้ลงนามรับเอกสารไว้พรรคประชาชนมิได้ยื่นคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญจึงให้โอกาสผู้ถูกร้องอีกครั้งหนึ่งโดยให้สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญส่งสำเนาคำร้องพร้อมเอกสารประกอบไปให้หัวหน้าพรรคประชาชนตามที่อยู่ของพรรคประชาชนและที่อยู่ของหัวหน้าพรรคที่แจ้งไว้ต่อนายทะเบียนอีกครั้งหนึ่ง โดยแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ นอกจากนี้ ศาลรัฐธรรมนูญได้ปิดประกาศในเรื่องดังกล่าวไว้ ณ ที่ทำการของศาลด้วย ปรากฏว่า เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาที่กำหนดพรรคประชาชนมิได้ยื่นคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ

พิจารณาแล้วเห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้ให้โอกาสผู้ถูกร้องชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาตามสมควรแก่กรณีแล้ว แต่ผู้ถูกร้องก็เพิกเฉย จึงถือได้ว่า ผู้ถูกร้องไม่ประสงค์จะต่อสู้คดี

พิจารณาแล้ว ข้อเท็จจริงฟังได้ตามคำร้องว่า พรรคประชาชนได้รับเงินสนับสนุนพรรคการเมืองในปี ๒๕๕๓ แต่มิได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพรรคการเมืองต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๖๒ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งบัญญัติว่า “พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงิน

(๒) โปรดดูเชิงอรรถ (๒) ในคำวินิจฉัยที่ ๒๘/๒๕๕๔ ของผู้ทำคำวินิจฉัย

สนับสนุนพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป”

ดังนั้น จึงฟังได้ว่ามีเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) กรณีไม่ดำเนินการ ให้เป็นไปตามมาตรา ๖๒^(๓) เกิดขึ้นกับพรรคประชาชนตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง นั้นนั้น จึงวินิจฉัยให้ยุบพรรคประชาชน

ศาสตราจารย์ ดร.อิสสระ นิตินันท์ประกาศ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(๓) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า

“พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๑.ล๑

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒”